

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava,
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Načrt federativne Jugoslavije?

m Zagreb, 1. julija. (Izvirno.) »Narodna Politika« poroča iz Beograda, da se v parlamentarnih krogih širi vest, da bo došlo med radikali in Narodnim klubom do sporazuma in kooperacije, na kar bo pristal tudi Pašić. Prvi uspeh tega bi bil, da se Pribežević umakne s svojega mesta. Podlaga temu paktu naj bi bil federalizem in sicer naj bi tvorile Hr-

vatska, Medžimurje in Slavonija brez Srema svojo državo, slovenske dežele svojo, Bosna, Hrvatska, Dalmacija in Srem pa bi postale del Velike Srbije. Velik del radikalcev, posebno oni iz novoustanovljenih krajev, so pripravljeni sprejeti ta načrt, ki ga zagovarja zlasti napredna demokratska stranka v Narodnem klubu.

Hrvatske šole v Istri poitalijančene.

LDU. Milan, 30. junija. (Brezlično.) Na predlog civilnega komisarja za politični okraj Pazin je izposloval istrski deželni odbor pri guvernerju Julijske Benečije odredbo, da se

dosedanje hrvatske šole v skoro vseh krajih tega političnega okraja preustroje v šole z italijanskim učnim jezikom.

Vzhodni Slovaki za Veliko Rumunijo.

LDU Sibinji, 22. junija. (Rom. DU Dacia. — Zakasnelo.) Včeraj se je zglasila pri predsedniku Juliju deputacija Slovakov iz ozemlja Tisze in zastopnikov mest Bekes Scaba in Szarvas. Izročila mu je memorandum, v

katerem zahteva priklonitev k Velerumuniji, ker Slovaki ne marajo spadati pod današnjo Madžarsko. Deputacija je prosila, da se izjava s to vsebino pošlje tudi mirovni konferenci.

Reka in nova italijanska vlada.

LDU Rim, 30. junija. (Brezlično.) Novi italijanski ministrski predsednik Nitti je sprejel poslanstvo z Reke. Pogovor je trajal nad eno uro. Nitti se je živo zanimal za položaj na Reki ter je izjavil, da so glede narodnih zahtev vsi Italijani edini. Notranji politični razpori, ministrske krize, nasprotja interesov da

so notranjepolitični pojavi, toda v vprašanih zunanje politike se obeta Italijanom uspeh samo, ako se strnejo vsi brez razlike strank v enotno fronto. Nitti je pripomnil, da predstavljajo izjave, ki jih je podal Tittioni v senatu, naziranje vsega njegovega kabineta.

Nemci taje vojaško zvezo z Italijo.

LDU. Dunaj, 30. junija. (ČTU.) Poročilo ljubljanskega dopisnega urada o vojni konvenciji med Italijo in Nemško Avstrijo je Dunajski ikorespondenčni urad utajil. Šele potem, ko je »Die Zeit« prinesla iz Berlina zasebno poročilo popolnoma iste vsebine, kakor jo je

prinesel Ljubljanski dopisni urad, je objavil Dunajski korespondenčni urad dementi, da bi bila tajna vojaška konvencija Italije in Nemške Avstrije popolnoma izmišljena. Vse kaže, da ni prijetno dementirati istine.

Potopitev nemškega brodograja.

Ogorčenje na Francoskem.

LDU. Pariz, 25. junija. (DunkU. Zakasnelo.) Ogorčenje francoskega javnega mnenja je veliko. Očitno se namigava, da je britanska vlada svojčas odobrvala potopitev

nemških ladij, baje zato, da bi odstranila povod za needinost med zavezniki. Francija se je zmeraj protivila taki rešitvi; zahtevala je pravičen delež nemškega brodograja.

Oddaja premoženja v Nemčiji.

LDU Berlin, 29. junija. (ČTU.) Kakor poroča »Berliner Zeitung«, bo po velikem nemškem finančnem načrtu znašala oddaja premoženja 70 do 90 milijard, torej nekako polovico vsega državnega dolga. Premoženja

do 20.000 mark bodo obdačena z 10 odst. velika premoženja pa z davkom 60 do 70 odstotkov. S to premoženjsko oddajo upajo doseči, da izgine iz prometa večina papirnatega denarja.

Odslovljeni turški delegati.

LDU. Pariz, 1. julija. (Brezlično.) List »L'Avenir« piše o odslovlitvi turške delegacije s konference: S tem, da je uljudno odslovila turške delegate ter dala to na zapisnik,

je izrazila mirovna konferenca svoje razočaranje vsled obnašanja turških pooblaščencev ter svoje graje imperializma in domišljavosti, ki je še vedno značilna za politike Mlad-

turkov. Turški delegatje imajo zahvaliti svojo odslovlitev spomenici, ki se je predložila mirovni konferenci. Kakor hitro so začeli podarjati potrebe, da se mora ohraniti neokrnjenost otomanskega imperija, je postala njihova navzočnost brezpomembna ter je bilo najbolje, da so odpotovali. Njihovo potovanje v Pariz se je izkazalo torej kot popolnoma odveč, ker bi bili do takega klavernega rezultata prišli lahko tudi na ta način, da bi se jih vprašalo za njihovo mnenje kar v Carigradu.

Boji med radikali in demokrati

m Zagreb, 1. julija. (Izvirno.) »Jutranji list« poroča iz Sarajeva, da so pod orožniško eskorto pripeljali iz Bosanske Krpe in Otoka 4 odbornike radikalne stranke ter jih predali sodišču v Sarajevu. Te aretacije so v zvezi z izgredu na shodu demokratske stranke v Banja Luki, kjer so radikali s kamni napadli demokrate, jih nekaj ranili in na nekaterih mestih tudi poškodovali železniško progo.

Občinske volitve v Sarajevu.

m Sarajevo, 1. julija. (Izvirno.) Dne 30. junija je potekel rok, ki so ga postavili občinski odborniki vladi za razpis novih občinskih volitev. Vlada je poslala sedaj občinskemu svetu dopis, v katerem prosi, naj odborniki ostanejo na svojih mestih, ker je sedaj nemogoče izvesti volitve, dokler se ne uredi enoten volilni red za vse mestne občine kraljestva SHS.

Mažari izpraznijo Slovaško.

LDU Budimpešta, 29. junija. (ČTU.) Poročajo, da je madžarski poveljnik Böhm poslal generalu Pelleju brzojavko, v kateri naznana, da bo madžarska vlada dala takoj izprazniti slovaško ozemlje, ne da bi čakala na izpolnitev zahtevanih jamstev. Izpraznjevanje se začne 30. julija rano ob petih in se bo nadaljevalo v najhitrejšem tempu. Če pa bi iz prometnih ozirnov ali vsled tehničnih težav ne bilo mogoče izprazniti ozemlje v najdalje 48 do 96 urah, prosi, naj se potrpi in se nikari brez potrebe ne preliva krvi. Brzojavke podobne vsebine je poslal Bela Kun tudi Clemenceauju.

Obsedno stanje v Budimpešti.

LDU. Curih, 30. junija. (Brezlično.) Kakor se poroča iz Budimpešte, je bilo tam proglašeno poostreno obsedno stanje. Vsi protirevolucionarji, pri katerih se najde orožje, bodo ustreljeni. Povsod poslujejo vojaška sodišča.

Novi italijanski vojni minister.

LDU. Rim, 25. junija. (DunkU. Zakasnelo.) »Agenzia Stefani« poroča: General Albrici je imenovan za vojnega ministra.

Potres v Italiji.

LDU. Milan, 30. junija. (Brezlično.) Včeraj so bili v Florenci, Forliju, Benetkah, Pizi, Bologni, Sieni, Pratu in v Perugiji ter v okolici teh mest potresni sunki v vertikalni in horizontalni smeri, ki so trajali par sekund. Več poslopij je bilo poškodovanih in nekaj oseb ranjenih. Smrtne nesreče ni bilo nobene.

Finska republika.

LDU Pariz, 28. junija. (Dun. KU — Zaskasnelo.) Iz Helsinfora se javlja: Finski delni zbor je dne 24. junija sprejel novo republikansko ustavo s 65 glasovi proti 22. Predsednik se bo volil za 6 let, prvič po deželnem zboru, pozneje po ljudskem sklepu.

Zahteve angleškega delavstva.

LDU London, 25. junija. (Dun. KU — Zaskasnelo.) Reuterjev urad javlja: Delavska trozveza (rudarji, železničarji in transportni delavci) je sklenila sklicati za 27. julij konferenco v London, da bi se posvetovala o tem, kako bi se primorala vlada ugoditi zahtevam trozveze, zlasti zahtevi po odpravi vojaške službene dolžnosti in po umaknitvi britanskih čet iz Rusije.

Iz tužne Istre.

Ljubljana, 30. junija (P. P.) — Pišejo nam iz Istre z dne 25. junija 1919: »Potrpežljivo pričakujemo našo usodo. Obupnost ljudstva v Istri je nepopisna. Koliko časa naj traja to robstvo? Kdo in kdaj nas bo osvobodil?! — Medulinci ne zahajajo več v cerkev, odkar jim je okupacijska oblast odvedla zaslužnega in priljubljenega župnika don Luko Kirca in ga nadomestila z Italijanom Battistijem, kateri je uvedel v našo cerkev laški jezik, ki se do sedaj nikdar ni čul. Hoteli so nas premamiti z godbo in vsak večer svira njihova fanfara sredi vasi; ali čim se godba prikaže, zapira se narod v svoje hiše. Neko jutro so se pojavili na zidovih hiš v Medulini oglasi, v katerih se je pozivalo ljudstvo, naj vztraja in da bo kmalu osvobodeno od Jugoslavije. To je Italijane strašno razkačilo in so jih mnogo zaprli. Vojaštvo je začelo zopet s hišnimi preiskavami in s šikaniranjem naroda, ki pa ne izgublja svoje vere v svobodo. V drugi vasi puljskega okraja, v Banjotah, so Italijani priredili javen ples, katerega se nihče ni udeležil. To je zopet razburilo Italijane, kar pa nič ne pomaga, ker so se naši kmetje odločili, da bodo bojkotirali vse laške zabave. — Kakor znano, so Italijani internirali v Pulju skoraj vse slovenske poštne uradnike. — Težko bolnega uradnika Ivešo niso mogli odpeljati v Sardinijo, zato pa so mu postavili poleg postelje v bolnici karabinerja, ki ga straži že več kot mesec dni, noč in dan. Vidi se, kako se oni boje še celo umirajočih Jugoslovancev, kaj šele živih! — Župnik v Pommeru, narodni izdajalec Matič, že predvojni pristaš italijanske kamore v Pulju, ne potuje nikdar brez zaščite karabinerjev. Vidi se, da nima čiste vesti. Vso cerkev je dal prebarvati v laških bojah in uvedel samo laške pridige. Ali tudi ž njim bo narod obračunal. — V Pulju se množijo zločinstva, kakor tatvine, umori, ropi, itd. V zadnjem času se je zgodil slučaj umora radi zakonske nezvestobe, katero je plačal laški častnik s svojo glavo. Radi večnih tatvin, ki jih počenja laško vojaštvo, je naše ljudstvo vedno v velikih skrbih. V Pulju dobro znani duhovnik Janko, ki je bil zadnji čas župnik v Sv. Lovreču pazina-

tičkem, je bil te dni interniran. Skoro ni dneva, da ne bi naši »osvoboditelji« odpeljali katerega naših ljudi v blaženo Italijo. To si bomo dobro zapomnili!

Iz pokrajine.

k Zelo važno za častnike itd. posebno rezervne. Vsi častniki itd., ki so vložili prošnjo za sprejem v skupno vojsko kraljestva SHS naj v smislu naknadno došlega povelja vojnega ministra nemudoma vpošljejo podatke pristojnosti (domovinske pravice, zavičajnost), navesti treba: mesto (kraj), okraj in dežela. Ti podatki morajo biti analogno že vposlanim prošnjam potrjeni od dveh prič, katerih podpis morajo biti overovljeni ali dokumentarizirani (potom občine itd.; domovnica ali prepis iste ali potrdilo) dokazani. Opozarja se, da prošnje onih prosilcev, ki teh podatkov ne vpošljejo, ne bodo upoštevane. Ker je zadeva zelo nujna in v interesu vsakega posameznika naj se podatki vpošljejo do 8. julija t. l. adjutanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani (kazina).

k Šolska mladina priredi dne 6. julija 1919 v »Kamniškem domu« zabavo z nastopnim sporedom: 1.) Domovini. Sim. Gregorčič. Deklamacija. 2.) Oba junaka. Igrokaz s petjem. 3.) Na tujih tleh. Davorin Jenko. Dvoglasen zbor dečkov in deklic s spremljevanjem glasovirja. 4.) Veseli pastir. S. Gregorčič. Deklamacija. 5.) Ciciban in čebelica. Dvogovor. 6.) Sirota. Igrokaz s petjem. 7.) Gorici. Papilnov Franasin. Deklamacija. 8.) Zlata kanglica. Dr. Ant. Schwab. Tri-štiriglasen ženski zbor s spremljevanjem glasovirja. 9. Sneguljčica. Igra v dveh dejanjih. Osebe: Sneguljčica, kraljičina. Gašpar, grajski oskrbnik. Pritlikovci: 6. Pričetek ob pol 16. uri (pol 4.) popoldne. Predprodaja vstopnic v petek in soboto v trgovini Grašek. Vstopnina: Sedeži I. vrste po 5 K, II. vrste po 4 K, III. vrste po 3 K. Slojišča in galerija po 2 K. Ker je čisti dobiček namenjen za naše slepce-vojake, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabita šolski vodstvi v Kanniku.

k Ljubljanski igralci v Ptuj. Dne 4. julija 1919 gostuje v Ptuj Ljubljanska drama. Uprižori se Funtkova enodejanska drama »Za hčer« in Heyermansovo svetovno študijo s petimi veselji »Amnestija«. Opozarjamo cenjeno občinstvo na ta večer. Imelo bode priliko po dolgih letih pozdraviti v svoji sredi najboljše moči ljubljanske drame. Upamo, da se vsak odzove temu vabilu, ter tako dokaže, da ve ceniti požrtvovalnost igralcev. — Obenem se naznanja, da se C. M. kres preloži na soboto 5. 7. Zgal se bo v Rogoznici. Po kresu je sestanek pri Bračiču.

k Vseučiliška vest. Za dekana medicinske fakultete v Zagrebu je izvoljen za šolsko leto 1919-20 javni redni profesor dr. Boris Zarnik. Za prodekana bo profesor dr. Miroslav pl. Čačković.

k Poština zopet dražja! Počenši z današnjim dnem treba frankovati dopisnice s 15, pisma pa s 30 vin.

k Železniški brezposelni delavci državne železnice, došli iz po italijanih zasedenega ozemlja, naj se čim prej javijo v begunskem uradu pri ravnateljstvu drž. žel. radi brezposelne podpore.

Iz Ljubljane.

1 Predsednik deželne vlade dr. Broš odpotuje v nujnih poslih v Belgrad, vsoled česar odpadejo v torek običajni sprejemi.

1 Iz gledališke pisarne. Ker zaradi tehniških ovir se za četrtek, to je dne 3. julija, napovedana opera »Boheme«, izven abonma, ne more uprizoriti, se je izpremenil repertoar v toliko, da se uprizeri v četrtek dne 3. julija opera »Postiljon iz Lonjumeau« za abonma B 70.

1 Shod progovnih nadziralcev. V nedeljo, dne 6. julija 1919 ob 13 uri se bo vršil v Ljubljani v vrtnem salonu gostilne »Pri novem svetu« shod progovnih nadziralcev državne in južne železnice. Dnevni red se bo določil pred otvoritvijo shoda. Ker pridejo zelo važna stanovska vprašanja v pretres, se prosi za polnoštevilno udeležbo.

1 Zveza poštne organizacije v Ljubljani vabi člane širšega odbora k važni seji na petek ob pol 20. uri v pismonoško dvorano glavne pošte. Točno in polnoštevilno!

1 Nemško-avstrijsko zastopstvo v Ljubljani se nahaja od 5. julija 1919 na Turjaškem trgu št. 4, II. nadstr.

Repertoar narodnega gledališča.

Opera.

Dne 2. julija, sredo: »Madame Butterfly«. Abon. C 2/67.

Dne 3. julija, četrtek: »Postiljon iz Lonjumeau«. Abon. B 70.

Dne 4. julija, petek: »Jouleur«. Abonma 3/69.

Dne 5. julija, sobota: »Postiljon iz Lonjumeau«. C 70.

Po svetu.

s Najstarejša zastava. Danska zastava Danebrog je doživela svojo 700 letnico. To je do sedaj najstarejša narodna zastava. Njen bel križ na rdečem polju je znak čudovite prikazni, ki jo je videl Waldemar Zmagoviti, ko je na čelu svoje vojske napadel Estone pred Revalom l. 1219. Po neki legendi je padla krvava zastava z neba v vrste danske vojske. Ta zastava je za Dance toliko, kot je za Francoze zastava sv. Denisa.

s Amerikanski vojaki kot ženini. Francoski časopisi prinašajo vest, da se je 5000 ameriških vojakov, ki so se nahajali na Francoskem, tam poženilo. Vojaki se zdaj vračajo v domovino in vodijo za seboj spominke na bivanje na Francoskem. Francoski listi pišejo, da se s tem izvozom francoska valuta sicer ne bo popravila, a odnošaji med obema državama bodo gotovo prirčnejši. Ako bo Amerika s to prvo pošiljateljstvo zadovoljna, bomo videli, koliko bo novih naročb. Vsekako je želeli obilo sreče k ti kupčiji, zakaj francoski možje se ne ženijo radi.

s Solnčni mrk in brezični brzojav. Znak brezičnega brzojava so tem jasnejši in močnejši, tem slabša ko je solnca svetloba. Po noči je mogoče sprejemati poročila veliko lažje, ker je ozračje bolj lahko in prodirno za zračne valove. Učenjaki so bili radovedni kak pojem bo napravil na brezični brzojav solnčni mrk in so napravili poizkus dne 29. maja. Sredi atlantskega Oceana, med Kongo in Brazilo se nahaja otok Uzašasta, ki ima radiotelegrafično postajo srednje vrste. V zračni liniji je oddaljen ta otok 5000 km od Pariza. Vesti se v Parizu od tu po noči prav.

lahko sprejemajo, a po dnevu ne. Za čas solnčnega mrka, ki je bil viden nad atlantskim Oceanom, so prejeli tudi čez dan v Parizu vse vesti.

s **Lakota v Budimpešti.** Nek budimpeštanski list piše: Lakota je pred durmi. Zaloga mesa so majhne. Na trgu se dobi samo nekaj zelenjave. Težki časi nas čakajo. Z dežele ne pripeljejo popolnoma ničesar. Položaj je posebno v predmestjih zelo obupen in resen.

s **Nič več novih plemičev.** Narodna skupščina v Weimaru je sklenila, da se ne sme podeljevati nobenih novih častnih naslovov, razen za znanstvene zasluge na polju umetnosti. Vsi dosedanji naslovi ostanejo kot del imena dotičnega, novih naslovov pa ne priznajo.

s **Ogorčenje na Kitajskem.** Iz Tokija javljajo, da vlada na Kitajskem veliko ogorčenje, ker so poslali japonske ladje v kitajske vode.

s **Šale.** Gospod: Prišel sem, gospod slikar, da bi mi napravili sliko moje ranjane žene. Slikar: Z veseljem, častiti mecen, z velikim veseljem. Ali imate kako dobro fotografijo pokojne gospe? Gospod: Fotografije nimam, ampak tu sem vam prinesel njeno

baroko, njeno zobovje, njeno bluzo in njene mopselne. S takimi pripomočki jo boste vendar pogodili. — Hišina je pri pospravljanju vrgla veliko vazo na tla, da se je razletela na tisoč drobecov. Zvenket je privabil gospodinjco. — »Kaj, vazo si razbila? Plačala jo boš! Škoda, ki jo delaš, je sploh dosti večja, kakor tvoja plača. Kaj naj pa storim?« — »Prosim, naj mi pa plačo zvišajo.« — Gozdni čuvaj dobi v gozdu tatinskega lovca ter ga ustavi. »Kaj pa imaš tu v našem revirju s puško iskat?« — »Oh, tako sem obupan, da sem šel semkaj, da bi se ustrelil.« — Sodnik: Ali ste bili že kdaj kaznovani zaradi prehitre vožnje? — Izvošček: Ne; ampak osem dni sem bil zaprt zaradi prepočasne vožnje. — Sodnik: To vendar ni mogoče! — Izvošček: Pa je le res! Če bi bil prehitro vozil, bi me ne bili ujeli, ko sem podrl nekega policaja. — »Vi hočete vzeti moje hčerko, pa še službe nimate?« — »Ravno vsled tega imam čas za ženitev!« — »Ali ni to čudno, da nam ravno največje malenkosti delajo največje skrbi?« — »Res je! Če grem zvečer iz krčme domov, me še nikoli ni skrbelo, če najdem hišna vrata, vedno me pa skrbi, kako bom spravil ključ v ključavnicco.«

Roparski umor na Jesenicah.

Izpred ljubljanske porote.

Zdravniško mnenje.

Po mnenju izvedencev je moralo ležati truplo kakih 9 ur na mestu. Na truplu so se poznale tri ustreline, katerih vsaka je bila smrtna; streli so bili oddani iz velike blizine. 18letna priča Ogrizek je izpovedala, da je odšel Završnik že ob 4. popoldne iz kurilnice, da se gre preobleči. Ko se je vrnil, je dejal, da mu je ukradenih iz kovčega 5500 K denarja. Druge priče so izpovedale, da so govorile z njim med 6. in 7. uro radi sani.

Pred umorom.

Izvedelo se je, da je Klinarjeva posodila Omeju 2000 K. Omej je bil doma blizu St. Vida. Humer Lovro je povedal, da je bil Omej 10. febr. od 10. do 12. ure popoldne v restavraciji in se je pobahal, da ima pri sebi 2000 K v treh denarnicah. Gostilničar Martin Tavčar pove, da je bil Omej pri njem na stanovanju in ga je videl zadnjič 10. februarja ob 8. uri zvečer.

Priče.

Gostilničarka Tavčar izpove, da je bil Omej v gostilni pri večerji in je šel okrog 7. ure zvečer, rekoč, da ima opravilo z nekim gospodom ter da se vrne čez četrt ure, a se ni vrnil več. Priča Anton Čebulj pove, da je bil Omej prijazen človek. Omejčeva nevesta je povedala, da je imel Omej 6000 K denarja. Kupčeval je z »drotom«. Priča Ana Biček pove, da je videla oni večer Omeja v družbi Završnika. Omej je dejal: »S tem gospodom se imam eno važno stvar dogovoriti, sicer bi šel z vami na Javornik.« Ko je prišla priča peš na Javornik, je videla, da je izstopil Završnik z nekim vojakom in je bil zelo vesel. Neka priča pove, da je videla ob 7. uri 35 minut Omeja in Završnika, ki sta šla čez tir. Neka priča izpove, da je slišala nekaj minut čez pol osmo uro strel in takoj nato videla človeka, ki je bežal s privzihanim ovratnikom proti kolodvoru. Druge priče so slišale krog pol osme ure tri strele. Franjo Pernuš izpove, da je videl dva človeka krog pol osme ure. Eden je bil Omej, kot ga je spoznal umorjenega, drugi je bil take postave in velikosti kot obtoženec. Pozneje je slišala tri strele.

Pozneje krog osme ure so videli Završnika na kolodvoru, ki se mu je zelo mudilo. Čez tir je tekel. To je blo okrog 8. ure in 22 min.

DANAŠNJA RAZPRAVA.

Ob pol 10. uri popoldne se nadaljuje razprava proti Završniku. Porotna dvorana je

nabito polna. Predsednik Regally obtožencu: »Povejte, kdo Vas je pri Vaši spolni bolezni zdravil?« — »Sam sem se zdravil in sem popolnoma ozdravil v zaporu. Zdravniku tega nisem nič povedal.«

Predsednik Regally pojasni, da se je peljal tisti večer Završnik k Sedeju Pavlu na Javornik in prebere njegovo izpoved, da ga je prosil za sani, katere mu je tudi posodil.

Skrivnostni Reiml.

Predsednik Završniku: »Ali so bili tisti, ki so nosili drože iz Celovca mladi ali stari?« — »Mladi so bili.« — »Koliko je bil star Reiml?« — »Kakih 23 let.« — »Ali je kje prenočeval?« — »Enkrat je prenočeval v hotelu Triglav.« — »Kdaj je šel Reiml z Jesenic?« — »Rekel je, da se še 10. februarja odpelje po špeh v Zagreb.« — »Kakšen je bil Reiml?« — »Nekoliko večji, kakor jaz. Včasih je bil oblečen civilno, včasih v avstrijski uniformi.« — Državni pravdnik Ogorevc: »Naj se prebere, kako je včeraj povedal.« — Potem, ko se prebere zapisnik, konstatira Ogorevc, da je povedal danes čisto drugače, kakor včeraj. — Dr. Ažman pravi, da je takrat prihajalo veliko tihotapev na Jesenice in predlagajo, da naj se zaslišita v ta namen dve priči. — Državni pravdnik Ogorevc predlaga, da naj se predlog odkloni.

Porotnik Čuč: »Kako je Reiml občeval z Vami, slovensko ali nemško?« — »Slovensko in nemško. Nemško je govoril boljše.«

Porotnik Čuč: »Kolikokrat je bil Reiml na Jesenicah?« — Završnik: »Parkrat sem ga videl.« — Dr. Ažman: »Kdaj ste bili še z Reimlom skupaj?« — »Kakih 14 dni prej. Kupčij nisem imel debrih z njim. Nisem mislil, da namerava Reiml z Omejem kaj slabega narediti in nisem vedel, kam da sta šla. Doli, kjer se je zgodil umor, ga ni nikoli zanesla pot.«

Dr. Ažman: »Kdaj ste 10. februarja vstali?«

»Ko sem vstal, sem šel kavo pit, na to sem delal. Spal sem v kurilnici.«

Dr. Ažman: »Kje ste bili opoldne?«

»V kuhinji. Kuharica Bajt mi je dala še kosilo. Ob pol 2. sem šel zopet na delo.«

Kaj pove Završnikova nevesta.

Neža Šlibar, natakarka in nevesta Završnikova zaprisežena izpove:

Predsednik priči: »Koliko časa ste znani s tem?« — »Štiri mesece.«

»Ste se nameravali poročiti?«

»Da, pred pustom. Rekel mi je, da ima premoženje. Pohištvo je naročil Završnik pri Gogalu na Bledu za 2200 kron. Na račun je dal 1300 kron kak mesec prej.«

Predsednik: »V Kranjski Gori ste pa rekli, da je plačal 1000 kron Gogoli 9. febr., kar je precej velik razloček. — Priča ne ve, ali je bilo to v nedeljo ali na delavnik. Pripovedoval ji je, da dobi od doma denar. Povedal ji je, da mu je bilo iz kovčega ukradenih 3000 kron. Tisti dan, 10. februarja, je bila s svojo sestro Franeko v Kranju. Rekel ji je, da ji pride zvečer na jeseniškem kolodvoru naproti. Na Jesenicah na kolodvoru sta se dobila. Odšli so k Erbežniku, kjer so ostali približno ene uro. Završnik ni bil ne vesel, ne žalosten. Posebnega nisem nič opazila. Tudi drug dan, predno se je odpeljal dopoldne na Bled, ni opazila na njem nič posebnega. Ko se je vrnil z Bleda, mu je rekla: »Završnik, orožnik te čaka,« kar ga ni nič presenetilo, ker sta bila znana z njim.

Drž. pravdnik Ogorevc: »Ali je kdaj pravil, kje je denar dobil?« — »Ga nisem vprašala.« — Dr. Ažman: »Ali so orožniki rekli, da si je mogoče Završnik zmislil vlec v kovčeg prej ali potem, ko je bil Završnik aretiran?« — »Veliko prej.«

Predsednik: »Kaj so prinašali razni ljudje iz Celovca?« — »Drože in druge reči. Vse so te ljudje so bili.«

»Ste kaj poznali te ljudi?«

»Ne.«

»Ali ste kdaj kaj drož kupili?«

»Enkrat.«

Predsednik vpraša, kakšen da je bil. Priča ga opiše, pove, da je bil civilno oblečen, in da je tudi v gostilni Završnik z njim govoril. Govoril je tisti slovenski, prav po domače, kakor Jeseničani govorijo.

Ogorevc: »Ali je bil sam?«

»Dvakrat sem ga videla. Enkrat je bil sam, enkrat so bili pa trije.«

Reiml neznan.

Zagovornik dr. Ažman predlaga, da naj se zasliši nadporočnik Čop in železniški uradnik Kappus, dalje da naj se zasliši Ivan Dolaroten, kdo je tisti Anton, ki je občeval z Reimlom. Državni pravdnik se protivi predlogu. Prečita naj se tudi dopis celovškega magistrata, da je Reiml tam popolnoma neznan. Predsednik Regally prebere dopis celovškega magistrata, da je Reiml tam popolnoma neznan. Dr. Ažman predlaga, da naj se zaslišita tudi Marija Bajt in postajenačelnik. Državni pravdnik se protivi stavljenim predlogom.

Predsednik Regally naznani sklep senatov, da se zagovornikovi predlogi zavrnejo, ker jih smatra za nepotrebne.

»Daj mi revolver!«

Priča Marija Erbežnikova pod prisego izpove: »Završnik je zahajal k nam, ker je Nežica, njegova zaročenka, moja sestra. Tisti večer je prišel malo pred 7. uro k nam. Ona mu je rekla, da naj gre na Javornik. Završnik ji je rekel: »Mieka, daj mi revolver, ga bom prodal nekemu vojaku, ki me je prosil, da naj mu ga prodam. — Bilo je to okolo 7. ure zvečer. Prišel je potem s sestro Nežiko okoli 10. ure zvečer še enkrat k nam in je odšel ob 11.«

Kako so našli Omejea.

Filip Lazar zaprisežen izpove: Pravdnik: »Kako je bilo tisti dan, ko so našli Omejea amorjenega?« — »Rožičevka mi je povedala, da je našel njen sin mrliča. Z njim sva šla tja. V daljavi petih korakov sem že spoznal Omejea. Listi so ležali okoli njega. Niti vinarja ni imel pri sebi, samo ura je padla od njega. Naznanil je to potem občinskemu tajniku Potratu, da se je ukrenilo, kar je bilo potrebno. Okoli njega je bilo le malo stopinj. Okoli 10. ure dopoldne sem bil tam. Završnik pokaže na neko listnico predsedniku: »Prosim, ta listnica je moja.« — Predsednik: »Res. In ta listnica se je našla pri mrtvecu.« — Završnik: »Ni res, to denarnico sem sam orožnikom dal in se ni mogla tam najti.« — Predsednik priči: »Ali je bila ta?« — »Če je bila ta, ne vem, podobna ji je pa.«

Priča Albin Slamnik, zaprisežen, izpove, da je imel Završnik samokres, ki je imel 8 ali 9 cevi, katerega je večkrat imel s seboj. Završnik je znal dobro zadeti. Predsednik porotnikom: »To pričo sem zaslišal, ker je obdolženec prvotno zanikal, da bi imel orožje. Na vprašanje porotnika Čecha izpovedo navzoče priče, da prej Završnika v smeri proti Kurji vasi niso videle hoditi.

Priča Janez Erbežnik pravi, da ga je mel za poštenega moža. O svoji preteklosti ni veliko govoril. Kaliber spravljene repetirke za samokres je bil 9 mm. Revolver je vzel listi večer, ko se je »to« zgodilo. Zvečer doma je govoril z njim. Po revolverju ga ni nič vprašal. Bil je tisti večer čisto tak kakor zmerom. Na vprašanje državnega pravdnika izpove Nežika Slibarjeva, da ji je dal Završnik za posodo 200 kron.

Razprava se nadaljuje.

Umor v Mostah pred poroto.

Jutri, dne 2. julija t. l. se prične pred ljubljansko poroto razprava proti Svetozarju Jančiču, ki je bil rojen l. 1888 v Banjaluki, po poklicu Zidar. Jančič je obtožen, da je 12. februarja t. l. zvečer zaklal v Mostah delavca Tomo Mačura, doma iz Bistrice, okraj Gradiška. Policija je Jančiča aretirala. Zaslišanih bo 9 prič. Razpravo bo vodil višji svetovalec deželne sodnije Vedernjak.

Aprovizacija.

a Sladkor. Trgovci se vabijo, da se zglase takoj pri ravnatelju Lillegu radi sladkorja.

a Aprovizacija juž. železnice deli svojim odjemalcem moko, sladkor, makarone, sodo, vžigalice in jesi.

Stanovanje in obleka so omebkužila naše telo, tako, da živimo v vedni bojazni, da se ne prehladimo. Ako pa vsak dan izplaknemo grlo in vrats Fellerjevimi poživljajočim, Elsa-fluidom, se naša kri privadi, ohraniti vrat gorak, kar je najboljši sredstvo proti prehlajenju. Elsa-fluid je zdravilo za vsakega občutljivega človeka nepogrešljivo. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici pošljite kamorkoli za samo K 24.— lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg 245, Hrv. Dokazljivo nad 100.000, ne zahtevanih, prostovoljno vposlanih zahvalnih pisem in mnogo odlikovanj. Obenem lahko naročite Fellerjeve voljno odvajajoče rabarbarske Elsa-kroglice, 6 škatljic K 12.—. Se prijetno uživajo in sigurno učinkujejo. Vse, ki tožijo radi kurjih oces, opozarjamo na Fellerjev turistiški obliž, po 2.— in 4.— K zavite. Omot in poština se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več ob enem, mnogo prihrani. (vc)

Ubežnik.

Povest.

Špansko spisal Ferman Caballero. Prevel Al. P.

(Dalje.)

Da pričnemo našo povest, kakor je navada, z začetkom, moramo poseči nazaj v leto 1823, ko so bili grad in njegovi prebivalci ravno taki, kakor smo jih že opisali. So namreč ljudje, ki niso bili nikdar mladi, nasprotno pa ostanejo drugi mladi vse svoje življenje, ne le v svojem čustvovanju in mišljenju, ampak tudi po svoji zunanosti — mladeniči z nagubanimi in razoranimi obrazi, modernizirani kot pariške mode, namazani z vsemi mogočimi mazili in z esencami kakor položeni v kis; ude takih ljudi ne morejo obtežiti leta, a tudi njihova pamet ne dozori. Prvim manjka vonj pomladi, drugim pa dozorelost jeseni.

Kakor smo že omenili, je bila ex-uciteljeva družina izpremenila levi ogelni stolp v kuhinjo. Nekega poletnega večera že omenjenega leta je Doña Liberata marljivo tolkla krušne drobtine, česen, sol in paradižnike za gazpacho.* Velika pozornost, s katero je obdelovala možnar, je tudi brez njene gluhote zadostovala, da ni prav nič slišala, kaj se godi okoli nje.

Kako velik je bil torej njen strah, ko je nenadoma, kakor bi priletel skozi strop, stal pred njo popolnoma tuj mož. Obrvi Doñe Liberata, ki so imele to čudno posebnost, da so se v ostrem kotu nasršile kvišku, so potegnile sedaj s seboj tudi trepalnice in pustile njene črne očke na vso moč odprte. Usta so sledila njegovemu zgledu, in roka, držeča za možnar, je odrevenela in otrpnila.

Ropar v tem gradu, kjer vendar ni bilo prav ničesar za uropati — to je bilo nekaj bolj izrednega in čeznaravnega, kakor če bi se ji prikazal duh kakega Maura ali Rimljana.

In vendar se ni opravičila došla oseba za strah, ki ga je povzročila s svojim prihodom. Bil je mlad človek, približno dvajset let star. Nosil je suknjo in hlače, ki so pa bile že precej poškodovane; na glavi je imel globoko na oči potegnjeno čepico. Poganjki zelo mlade brade, ki že več dni niso videli noža, so dajali temu gimnazijskemu obrazu nekoliko možatosti. Bil je srednje velik, zelo elegantnih oblik, in njegovo vitko telo se ni navidez nič kaj dobro počutilo v obleki, ki jo je nosil, kajti gibal se je v njej s čudno nepotrepljivostjo — kakor kača, ki se hoče iznebiti svoje preperete kože, kadar začuti pod njo lepšo, novo.

»J-e-e-j!«

To je bilo vse, kar je mogla izpregovoriti Doña Liberata, kajti bilo ji je popolnoma nemogoče, da bi poklicala svojega brata na pomoč.

»Ljuba žena,« jo rekla prikazen, »ne pahnite me v nesrečo! Zasledujejo me neusmiljeni ljudje. Pripeljal sem po starem, razpadajočem ozidju in prišel semkaj skozi odprto okno, upajoč, da bom našel plemenite, svobodno misleče ljudi, ki bi se jim smilila žrtev tiranstva!«

Doña Liberata, ki je bila gluha in ni vseh teh doživljajev prav nič razumela in je bila vrhutega vsled strahu vsa brezumna, je trepetaje odgovorila:

»Milostljivi gospod, pri naši ljubi Karmelski Materi božji vas zagotavljam, da smo zelo revni ljudje. Mojemu bratu so zaprli šolo, in jaz še nisem dobila tedenskega plačila za moje šivanje. Nič drugega nimam kot

rožni venec in pa srebrno dozo; če jo mogoče hočete —«

In uboga Doña Liberata je žalostna in tresočo roko segla v žep.

Prišlec pa, ki mu je bilo takoj jasno, kaj misli stara devica, se ji je približal in glasno rekel:

»Jaz nisem tat.«

»Ne?« je nekoliko pomirjena odgovorila Doña Liberata in je z velikim veseljem potisnila rožni venec in srebrno dozo nazaj v žep. »Zakaj pa prihajate potem tako pozno skozi tuja okna?«

»Ker me preganja krvoločna vlada, da bi me zaprla!« je odgovoril tujec s krepkim glasom.

Obrvi Doña Liberata, ki so že pričele padati nazaj v normalno lego, so se takoj zopet nasršile.

»Kaj! Prijeti vas hočejo? Sveta Mati božja!« je vzkliknila vsa prestrašena — »ta človek ima gotovo na vesti kak umor!« je v duhu pristavila sama pri sebi. »Bogvaruj, če se zganem!... Ne premaknem se živa s tega mesta! O Bog, usmili se me!«

Neznanec je zapazil, kaj se godi v dobri, zbegani ženi, in zato je hitro rekel:

»Še nobenega hudodelstva nisem napravil; jaz sem politični »prefugo.«

To izbrano besedo, ki pomeni »ubežnik«, »brezdomovinec«, in ki jo rabi postava pri onih, ki se odtegnejo svoji službeni dolžnosti, je prekrstilo ljudstvo v »prefugo« in z njim splošno imenovalo le one, ki zbežijo, da bi se odtegnili vojaškemu naborom. V tem pomenu je »prefugo« vedno predmet sočustvovanja in obžalovanja.

»Prefugo? O, ubožec!« je rekla dobra Doña Liberata, in njene obrvi so se zopet vrnile v navadno lego. »No, bodite brez skrbi,« je dobrosrčno pristavila; »kajti mi vas ne bomo naznanili. A sedaj grem povedat Escostiki in Pepetu, da se ne bodeta prestrašila.«

Doña Liberata je odšla — z onim kratkimi, hitrimi koraki, ki so bili njena posebnost, okno pa, skozi katero je pripeljal tujec, in vrata, skozi katera je sama izginila, je pustila odprta; kajti njeno zaupanje do tega človeka je bilo ravno tako veliko, kot strah, ki se je je polastil ob njegovem prihodu.

Don José, ki je bil postal vsled svoje gluhote nekoliko nezaupen in osoren — oboje v neškodljivi meri — ni bil tako hitro pri volji, skriti ubežnika, kakor njegova sestra; tudi mu ni hotel takoj na prvo besedo verovati, da je zbežal le pred vojaškim naborom.

»Ah kaj profugo!« je mrmral s svojim grobim, polnim glasom. »Sedaj ni nikakih naborov! Bo že profugo, seveda, ampak iz trdnjave. Sedaj živimo v čudnih časih, in kadar je vse narobe, cveté potepuhom pšenica. Zakaj si ga pa spustila v sobo?«

»Ali me je mogoče vprašal za dovoljenje?« ga je zavrnila njegova sestra. »A poslušaj me, Pepe, saj ni prav čisto nič podobno kakemu zločincu, in tako strašno mlad je še — skoraj otrok.«

»Lep otrok, ki se plazi ponoči čez obzidje v tuje hiše!... Beži, beži, iz te moke ne bo kruha; pobere naj se, da ga ne vidim... ali pa pokličem stražo!«

(Dalje.)

izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

* Nekaka juha, španska narodna jed.